

“CÚNG DƯỜNG” Ở CHÙA BA VÀNG GÂY BÃO MẠNG VÀ SỰ KHUYNH LOÁT CỦA NHÀ NƯỚC TRONG PHẬT GIÁO VN

2022.08.19

Thượng tọa Thích Nhật Từ nói hoạt động cúng dường ở Ba Vàng là "chưa phù hợp"

Các video về buổi lễ "sốt bát cúng dường" nhân ngày lễ Vu lan báo hiếu, được tổ chức tại chùa Ba Vàng gây "bão" mạng xã hội trong mấy ngày vừa qua. Phản ứng không chỉ vì các hình ảnh cúng dường bị cho là "phản cảm", mà còn vì đây là lần đầu tiên các vị lãnh đạo cấp cao của Phật giáo Việt

Nam công khai đôi co, chỉ trích nhau. Sự vào cuộc chính quyền sau đó cũng khiến dư luận bàn tán thêm về sự kiện này.

Nhiều ý kiến tranh cãi

Hình ảnh trong các clip cho thấy Đại đức Thích Trúc Thái Minh, trụ trì chùa Ba Vàng ở Quảng Ninh cùng với nhiều đệ tử liên tục gom tiền cúng dường của các phật tử tham gia đã tạo ra nhiều quan điểm tranh cãi trái chiều.

Một phật tử có pháp danh là Quãng Thiện nói với RFA rằng bà đánh giá rất thấp các hoạt động của Chùa Ba Vàng. Bà cho rằng, ngay chính những người thuộc hàng giáo phẩm cao nhất ở đây cũng không hiểu hết giá trị của ngày lễ Vu lan hay ý nghĩa của việc khát thực:

“Vu lan là ngày của mẹ thì kể cả các quý thầy ở trong chùa có tổ chức một lễ hội gì cũng phải nhằm phục vụ hiếu sự, mà ở đây lại tổ chức một buổi lễ khát thực ngay trong ngày ngày báo hiếu.

Bàn sâu hơn về việc khát thực. “Khát” nghĩa là xin, còn “thực” có nghĩa là ăn. Nó có nghĩa hành khát để xin ăn.

“Khát thực” là xin ăn nhưng người ta cho tiền cũng lấy. Khát thực thì chỉ được phép nhận thức ăn từ người khác, đem về nếu gặp những người nghèo đói thì có thể cho lại họ. Nếu người ta cho tiền thì cũng không được phép nhận vì tiền không ăn được.”

Một Đại đức có pháp danh là P.T, hiện đang tu tập tại một ngôi chùa trực thuộc Giáo hội Phật giáo Việt Nam, cho biết nghi lễ cúng dường ở chùa Ba Vàng là lai giữa nghi thức truyền thống và nghi thức cúng dường tân thời. Hiện nay, nhiều người có xu hướng cúng tiền hơn là chỉ cúng vật thực, như vậy cũng là bình thường.

Theo vị Đại đức này thì có lẽ, do nhiều người đã có định kiến sẵn với ông Thích Trúc Thái Minh sau vụ “Oan gia trái chủ”, nên mới chỉ trích nhiều như vậy:

“Thực ra tôi thấy nó cũng không có gì đâu là phản cảm. Tôi nghĩ là một số người có sẵn thành kiến với thầy Thái Minh sau vụ “oan gia trái chủ” đó.”

Hồi năm 2019, chùa Ba Vàng bị báo chí trong nước phanh phui vụ tổ chức các lễ oan gia trái chủ. Trong đó có việc gọi vong, nhập hồn, phán số kiếp, buộc phải trả nợ cho vong bằng tiền do vong yêu cầu, thông qua hình thức quyên tiền công đức vào chùa Ba Vàng...

Với cương vị là trụ trì chùa Ba Vàng, ông Thích Trúc Thái Minh bị tạm đình chỉ tất cả các chức vụ trong Giáo hội Phật giáo Việt Nam, phải sám hối đại táng.

Hai Thượng tọa đôi co trên mạng xã hội

Trả lời báo chí nhà nước hôm 17/8 về những video của chùa Ba Vàng, ông Thích Nhật Từ, Phó Trưởng Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam TP.HCM, khẳng định việc cúng dường như ở chùa Ba Vàng là “không phù hợp” và “cần tránh hiện tượng tương tự.”

Đến ngày 18/8, trang Facebook của ông Thích Trúc Thái Minh đăng một bài viết có tiêu đề “Thượng tọa Thích Nhật Từ nên nhìn lại chính mình trước khi phê phán chùa Ba Vàng”.

Nội dung bài viết dẫn lại những lần ông Thích Nhật Từ từng đi khát thực, cũng như phát biểu khuyến khích phật tử nên cúng dường bằng tiền thay vì thực phẩm theo truyền thống, đồng thời đặt câu hỏi rằng *“tại sao Thượng tọa Thích Nhật Từ lại thất thường như vậy, phản bội chính mình và truyền thống khát thực tùy thí đặc thọ của Phật giáo?”*

Việc hai vị tu sĩ của Giáo hội Phật giáo Việt Nam đôi co, lờn qua tiếng lại công khai trên mạng xã hội là chuyện hiếm có ở Việt Nam.

Bình luận về vấn đề này, Đại đức P.T cho biết Thượng tọa Thích Nhật Từ có vai trò giống như là “người phát ngôn” của Giáo hội Phật giáo Việt Nam miền Nam. Cho nên, tất cả những sự kiện nào liên quan đến tôn giáo mà được phật tử quan tâm thì ông ta phải lên tiếng:

“Đó là vấn đề của hai “người lớn” nói chuyện với nhau. Vì họ là người có danh tiếng nên bất kỳ phát ngôn nào của họ cũng đều bị dòm ngó, soi xét.

Cụ Nhật Từ có cái khó của cụ. Nếu là người ngoài thì mình sẽ không hiểu được thế khó của cụ đâu. Cụ giống như là người phát ngôn của Giáo hội Phật giáo ở khu vực miền Nam.

Bây giờ chùa Ba Vàng đang tạo ra một cái scandal, chịu sự chỉ trích của người đời. Người ta đặt một dấu chấm hỏi là cái sự việc đó đúng hay sai, thì cụ Nhật Từ đang nằm trong một thế kẹt là buộc phải giải thích, không nói là không được.”

Bài viết trên Facebook Thích Trúc Thái Minh còn cho biết việc khát thực cũng “*góp phần cùng chính quyền thực hiện chính sách an sinh xã hội là đúng pháp Phật, đúng pháp luật, phù hợp với sinh hoạt Phật giáo trong và ngoài nước hiện nay.*

Phát biểu này làm cho phật tử Quảng Thiện đặt câu hỏi:

“Ông ta còn bảo cho rằng việc cúng dường cho chùa phục vụ an sinh xã hội. Câu hỏi tôi muốn hỏi là từ bao giờ mà những người tu hành có trách nhiệm phải đóng góp tài chính để lo an sinh xã hội!

Cái mà các bậc chân tu cần phải đóng góp, quý báu hơn vàng bạc nữa là trau dồi trí tuệ và tôn trọng sự thật, giáo dục cho phật tử mở rộng lòng thương, tôn trọng sự sống, làm sao để cho phật tử hiểu rằng ông Phật gần nhất là “Phật tại tâm”, thờ trang kính mẹ, yêu thương đồng loại và làm sao cho đạo đức xã hội tốt lên.

Cả hai ông Thích Nhật Từ và chùa Ba Vàng đều sân si, thị phi như nhau!”

Ngày 19/8, hòa thượng Thích Gia Quang, Phó Chủ tịch Hội đồng trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam có phát ngôn chính thức, vẫn khẳng định hoạt động cúng dường ở chùa Ba Vàng là “chưa chuẩn”.

Đồng thời ông cũng cho biết chùa này không thuộc quản lý của Giáo hội Phật giáo Việt Nam, không tham gia vào Ban trị sự Giáo hội Phật giáo địa phương mà do chính quyền địa phương trực tiếp quản lý.

Phật tử dâng hoa cho sư thầy Thích Trúc Thái Minh - trụ trì chùa Ba Vàng ở Quảng Ninh - hôm 7/8/2022 nhân lễ Vu Lan. Hình: FB Chùa Ba Vàng

“Chính quyền kiểm soát mọi tôn giáo, không thoát được”

Sau khi những video được đăng tải trên trang Facebook page của chùa Ba Vàng, ngày 16/8, thành phố Uông Bí, tỉnh Quảng Ninh thành lập đoàn kiểm tra các hoạt động tôn giáo ở ngôi chùa này.

Đoàn kiểm tra kết luận hoạt động “sốt bát cúng dường” được tổ chức đúng pháp luật. Tuy nhiên, những hình ảnh, video đăng trên mạng xã hội gây nhiều tranh cãi.

Do đó, UBND thành phố Uông Bí yêu cầu phải gỡ bỏ các video này trên mạng bởi trong đó có “hình ảnh sư nhận tiền phản cảm ở lễ Vu Lan.” UBND thành phố Uông Bí cũng giao các cơ quan chức năng tăng cường quản lý các hoạt động tôn giáo, tín ngưỡng tại các cơ sở thờ tự trên địa bàn thành phố.

Phía chùa Ba Vàng cho hay họ tiếp thu ý kiến và đồng ý gỡ bỏ những video nêu trên khỏi mạng xã hội.

Bình luận về sự việc chính quyền nhúng tay vào các hoạt động tôn giáo như vừa nêu, Đại đức P.T khẳng định luôn rằng chắc chắn mọi hoạt động tôn giáo ở Việt Nam, không chỉ riêng đạo Phật mà tất cả các tôn giáo khác, đều bị kiểm soát và giám sát. Nhưng nếu không gây chú ý thì các tu sỹ vẫn có thể sinh hoạt tôn giáo được:

“Chắc chắn là mọi hoạt động của mình đều bị kiểm soát và giám sát từ chính quyền, không thể thoát được. Chính quyền luôn theo dõi hoạt động của tất cả các tôn giáo để điều chỉnh các hoạt động của mình.

Ví dụ như khi tổ chức lễ Vu lan thì mình phải luôn luôn mời chính quyền và khi họ ra về thì mình vẫn phải có phong bì cho họ.

Nếu như mình hoạt động mà không gây ra sự chú ý thì cũng không ai đụng chạm gì tới mình.”

Dự thảo sửa đổi Luật Tín ngưỡng tôn giáo đang được chính phủ lấy ý kiến để thông qua trong thời gian tới bị cho là có những điều khoản bóp nghẹt tự do tôn giáo. Ví dụ như quy định các cơ sở tôn giáo phải phải thông báo với

chính quyền địa phương trước một năm tất cả tất cả các sinh hoạt tôn giáo dự trù sẽ diễn ra. Những người được phong phẩm, suy cử người làm chức sắc tôn giáo phải được cơ quan nhà nước có thẩm quyền thông qua...

“Cánh tay đắc lực” của Tuyên giáo

Vị Đại đức còn nói với RFA rằng Giáo hội Phật giáo Việt Nam là một “cánh tay đắc lực” của ban Tuyên giáo. Điều này được chính các quan chức nhiều lần khẳng định với các chức sắc tôn giáo:

“Vừa qua, thầy mới dự Đại hội Chức sắc Tôn giáo (không muốn nói rõ địa phương vì lý do an toàn). Người ta (chính quyền - PV) nói rằng phải thực hiện “đại đoàn kết dân tộc, đoàn kết các tôn giáo” và tất cả tôn giáo là một thành phần không thể tách rời của bộ máy chính trị.

Người ta đưa mình lên cao lắm! Nhưng mà thực ra thầy biết là người ta đưa mình lên như vậy chỉ để kiểm soát tất cả hoạt động của mình thôi.”

Tín đồ tôn giáo lâu nay luôn bị chính quyền coi là thành phần nhạy cảm, theo vị Đại đức P.T cho biết. Bởi tín đồ tôn giáo vừa đông, vừa sẵn sàng nghe theo lời lãnh đạo tinh thần, chứ chưa chắc đã theo chính quyền, cho nên chính sách của nhà nước là một mặt luôn phát biểu đề cao vai trò tôn giáo, nhưng mặt khác cũng tăng cường kìm kẹp, kiểm soát chặt các cơ sở tôn giáo.

https://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/ceremony-at-ba-vang-and-the-government-domination-in-vietnamese-buddhism-08192022140222.html